

Călătorie culturală prin intermediul jocurilor tradiționale

de Daniela MICUTARIU

[\(citește alte articole de la același autor\)](#)

Astăzi, începând cu ora 17:00, Iulius Mall va fi gazda unui spectacol susținut de elevii Școlii Generale Nr. 8 Suceava. Dansuri moderne și populare, cântece și jocuri vor fi interpretate de elevi, dar și de preșcolarii Grădiniței cu Pogram Prelungit "Gulliver", în cadrul proiectului european multilateral Comenius intitulat "Călătorie culturală prin intermediul jocurilor tradiționale". Amplul proiect se desfășoară până în 2012, în parteneriat cu școli din Polonia, Turcia, Spania, Portugalia, Suedia și România, fiind sprijinit de Comisia Europeană.

O suceveancă va fi premiată de președintele Statelor Unite, la Casa Albă

de Daniela MICUTARIU

O suceveancă în vârstă de 34 de ani, cercetător în fizica materiei condensate, va primi, pe 13 decembrie, la Casa Albă, din partea președintelui Barack Obama, cea mai înaltă distincție acordată de președinția americană pentru debut în cariera științifică.

Este vorba de „Presidential Early Career Awards for Scientists and Engineers” (PECASE).

Emilia Moroșan, profesor-asistent la Facultatea de Fizică și Astronomie și Facultatea de Chimie din cadrul Universității Rice din Houston, Texas, se numără printre cei 85 de cercetători care vor fi premiați de către președintele SUA. Acest premiu a fost lansat de Bill Clinton în 1996, pentru a-i onora pe cei cu rezultate deosebite în cercetare și educație științifică.

Câștigătorii sunt nominalizați de zece agenții și departamente federale și se așteaptă ca aceștia să aducă importante contribuții la economia SUA. De obicei, distincțiile vin însoțite și de fonduri de cercetare pentru o perioadă de până la cinci ani.

Românca a fost nominalizată la premiile prezidențiale de Biroul de cercetare științifică al Forțelor Aeriene, care i-a finanțat până acum unul din programele de cercetare.

Și-a urmat visul

Emilia Moroșan (Oniu înainte de căsătorie) a urmat cursurile Școlii Generale Nr. 8 din Suceava, Liceul de Informatică și, apoi, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași – Facultatea de Fizică, pe care a absolvit-o în 1999. Mama Emiliei, Elena Oniu, ne-a spus că de mică fiica ei cea mare a fost foarte studioasă, fiind atrasă mai mult de științele exacte, matematică, fizică, chimie.

Deși era foarte sârguincioasă și făcuse o pasiune pentru fizică, după ce a terminat primul an de facultate, tatăl Emiliei a avut o discuție cu tânăra și i-a propus să mai facă o facultate în paralel sau să renunțe la fizică pentru o altă facultate, pentru că, a spus el, „ce vei face după ce termini această școală?”.

Pentru că avea încredere în ea, Emilia i-a replicat tatălui că își dorește să urmeze fizica și că mai degrabă va căuta o soluție pentru a lucra într-un domeniu care o pasionează, decât să urmeze o facultate „de viitor”, dar fără tragere de inimă.

Doctoratul la Iowa State University și Ames Laboratory

După terminarea facultății, Emilia a lucrat ca profesor la fostul ei liceu și la Școala Nr. 9, din septembrie 1999 și până la sfârșitul lunii aprilie a anului 2000.

În ultimul an de facultate, Emilia susținuse deja testele TOEFL, GRE și GRE Fizică, care i-au permis să aplice pentru studii de doctorat la o universitate din SUA. A primit vestea că a fost acceptată pe când era la clasă, preda la Școala Nr. 9. Elevii au fost impresionați, iar unii au rugat-o cu lacrimi în ochi să mai stea vreo doi ani până termină ei școala.

„Am plecat în vara anului 2000 și în toamnă am început doctoratul la Iowa State University și Ames Laboratory (un laborator al Departamentului de Energie). După cinci ani, am obținut doctoratul, și m-am mutat la Princeton University. Aici am lucrat doi ani ca cercetător”, ne-a spus Emilia Moroșan.

Convinsă că viața ei este în SUA

Când au auzit vestea că mai multe universități din SUA i-au acceptat dosarul, părinții au fost și bucuroși și supărați în același timp. „Nu știam ce urmează, cum îi va merge acolo, pleca singură, dar, în același timp, nu am avut nimic împotriva, pentru că era vorba de viitorul fiicei noastre, mai ales că în țară, cu cercetarea în domeniul fizicii, nu prea avea multe șanse”, ne-a mai povestit Elena Oniu.

La câteva luni după plecarea Emiliei în America, a urmat-o și prietenul ei, suceveanul Cristian Moroșan, absolvent al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava – Facultatea de Turism, care, în 2001, i-a devenit soț. Cununia civilă au avut-o în America, iar cea religioasă în țară. În toți acești ani, Emilia și Cristian Moroșan au venit aproape în fiecare an în țară.

Pe 6 ianuarie 2010, în familia Moroșan s-a născut primul copil, Tyler Anderson, un băiețel care le înveselește viața în fiecare zi.

Pe lângă cercetarea în domenii ca fizică și chimie, Emilia Moroșan este o tânără căreia îi plac mult drumețiile, gătitul, tenisul și plimbările cu caiacul. Emilia este convinsă că viața ei este în SUA, alături de soț și copil. Își va continua munca de cercetare, care i-a adus mari satisfacții.

Premiul pentru carieră al Fundației Naționale pentru Știință din SUA

De când e la Universitatea Rice, Emilia Moroșan a câștigat și premiul pentru carieră al Fundației Naționale pentru Știință, o agenție guvernamentală din Statele Unite ale Americii care se ocupă de promovarea științei și ingineriei prin intermediul programelor de cercetare și educație. Premiul consta în fonduri de finanțare pe cinci ani, pentru cercetare în domeniul magnetismului.

Premiul pe care îl va primi Emilia Moroșan, pe 13 decembrie, la Casa Albă, este o consecință și o recunoaștere a muncii sale.

„Sunt foarte încântată! Bineînțeles, recunoașterea aceasta este un lucru extraordinar, dar partea cea mai bună e că voi primi fonduri suplimentare și voi putea angaja mai mulți oameni care să facă această muncă minunată”, a declarat Emilia Moroșan, referindu-se la premiu. Ea a mai completat că „am fost nominalizată de Biroul pentru cercetare științifică al Forțelor Aeriene. Nominalizarea e bazată pe propunerea mea de proiect pentru a lucra în descoperirea și sinteza de noi supraconductori”.

Ce înseamnă pentru Emilia Moroșan premiul prezidențial

„Îmi amintesc că auzisem despre bursele de studiu în US și mă gândeam că trebuie să fii geniu să obții una (nota bene: nicidecum, e nevoie să fii foarte motivat). La fel, auzisem și de aceste premii prezidențiale și nici nu mi-a trecut prin cap că munca mea, ceea ce fac eu zi de zi cu atâta plăcere, e demnă de o asemenea recunoaștere. Faptul că am fost nominalizată pentru acest premiu și, apoi, selectată printre cei 85 de câștigători, îmi întărește convingerea că e nevoie de materiale ca cele pe care le inventez și sintetizez eu, împreună cu studenții mei. De multe ori sunt întrebată la ce se aplică cercetarea mea. Nu e suficient să răspund că eu fac cercetare de bază, fără aplicații în gând. Ci vreau să pun în evidență că eu și grupul meu de studenți suntem <furnizorii> de materiale pentru cei care își petrec timpul imaginându-și în ce fel să îmbunătățească instrumentele de diagnostic din spitale sau transportul cu trenul și avionul, folosind compușii descoperiți de noi”.

A câștigat un milion de dolari

„Fondurile pe care le voi primi ca urmare a acestui premiu constau într-un milion de dolari”, ne-a spus Emilia Moroșan, care ne-a mai explicat că „asta îmi va permite să angajez unul sau doi studenți doctoranzi și materiale pentru a continua să studiem problemele care ne interesează, în special supraconductivitate. <Rețeta> după care ne ghidăm în alegerea problemelor cu care să lucrăm se bazează pe interacțiunea dintre structura cristalină și proprietățile magnetice și electrice ale acestor materiale pe care încercăm să le inventăm”.

Acești bani vin de la Biroul pentru Cercetare Științifică al Forțelor Aeriene al SUA. La ceremonia de la Casa Albă, președintele Obama îi va înmâna Emiliei Moroșan o diplomă, iar fondurile vor veni de la Forțele Aeriene.

Ce îi lipsește din România?

„O nostalgie este aceea după anii de liceu din România. Am prieteni buni dintre foștii colegi de liceu cu care mai vorbesc frecvent. Obişnuiam să vorbim despre cărți, muzică și vinuri bune. Acum schimbăm note despre copiii noștri și despre cum nu ne ajunge timpul. Dar negreșit îmi fac timp mereu să îi văd de câte ori vizitez România. A, și să nu uit că-mi lipsește zacusca...”

Am îndrăznit să o întreb pe Emilia dacă se gândește la o revenire în țară. Mi-a răspuns prompt: „În vizită, da. Și ca să recrutez studenți. Să-mi văd familia, prietenii. Însă nu pot compara resursele pe care le am aici cu ce aş putea avea în România”.